Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 21-го ЛЮТОГО 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 21, 1956. No. 33. VOL. LXIII.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ ХАРЧОВУ ДОПОМОГУ ЕВРОПІ, ЯКА ПОТЕРПІЛА ВІД МОРОЗІВ

ЦЯ ДОПОМОГА ВІДНОСИТЬСЯ ДО ЗАХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН, А НЕ ДО ДЕРЖАВ, ПОЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ; ХАРЧІ МАЮТЬ ВЗЯТИ З ФЕДЕРАЛЬНИХ МАГАЗИНІВ

Томасвілл, Джорджія. — Президент Айзенгавер запропонував вислати европейським країнам, які потерпіли від великих морозів і повені, частину тих харчових запасів, які находяться в федеральних складах. Президент видав окрему заяву, в якій говорить про те, що американський нарід завжди допомагав тим країнам, які потребували допомоги, а тепер в такій ситуації находяться европейські країни, бо там від кількох днів панують сильні морози, снігові й повені, від яких згинули вже сотки осіб. Сподіються, що цьогорічний врожай в Европі буде менший від нормального, бо морози знищили озимі засіви. В самій тільки Франції вже знищена одна третя озимих засівів пшениці. „З'єдинені Держави готові видати свої запаси рільничих продуктів, яких є тут доволі, на допомогу народам, які потерпіли від цієї стихійної катастрофи", — заявив Президент. Президент говорив в цій справі з секретарем рільництва Езрою Тефтом Бенсоном. Покищо ще невідомо, якої харчової допомоги потребуватимуть окремі европейські країни, але про це відомо буде вже в найближчій будуччині. Айзенгавер висловив надію, що американський нарід радо скористає з того привілею, щоб могти допомогти тим, що потребують допомоги, і погодиться допомогти своїм західнім союзникам. Секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті заявив, що ще невідомо, в якій формі буде відбуватися американська допомога, чи в формі дарунку, товарообміну чи продажу. Ця справа буде вирішена в переговорах з представниками европейських урядів. Уряд має повновласті уділити допомогу харчами европейським країнам на основі закону, ухваленого ще 83-им Конґресом. Президент заявив, що слухав звітів про стихійну катастрофу в Европі з глибоким співчуттям, бо шкоди спричинені гострою зимою, якої там не було вже кількадесят років. Президент висловив глибоке співчуття тим европейським народам, які потерпіли від морозів, снігової і повені. Американські літаки й гелікоптери вже допомагали італійському народові, перевозячи харчі й ліки в ті місцевості, які були засипані снігом. Білий Дім опублікував подяку від італійського президента Джовані Ґрончі. Пресовий секретар Президента Гаґерті заявив, що заява Айзенгавера відноситься тільки до західніх держав, а не до країн, які лежать поза залізною куртиною.

Президент поставив „вето" проти законопроєкту про природний газ

Томасвілл, Джорджія. — Президент Айзенгавер поставив „вето" проти звільнення з федеральної контролі природного газу і не підписав законопроєкту в цій справі. Президент заявив, що він погоджується з головною ціллю цього законопроєкту, але не може його підписати з огляду на те, що тоді міг би виникнути сумнів в чесність урядових дій, бо деякі промисловці впливали на сенаторів при допомозі дарунків, щоб голосували за цим законопроєктом. Айзенгавер закликає Конґрес, щоб ухвалив новий законопроєкт в цій справі, узгляднюючи в ньому й те, щоб газові компанії не підносили цін на природний газ. В Конґресі немає надії, щоб на цій сесії можна було ухвалити новий законопроєкт про природний газ. Немає також виглядів на те, щоб Конґрес міг в обох палатах більшістю двох третіх голосів перемогти „вето" Президента, бо цей законопроєкт минулого року прийняла Палата Репрезентантів незначною більшістю голосів (209 до 203). Президент згадав, що слідство в справі запропонованого хабару в висоті 2,500 долярів ще не закінчене, і не буде закінчене до реченця, до якого він має підписати цей законопроєкт, і тому він його не підписав.

Конґрес може ухвалити зменшення податків на цій сесії

Вашинґтон. — Департамент скарбу думає зменшити видатки в запропонованому бюджеті на 700,000,000 долярів і тим способом зробити можливим те, щоб можна було запропонувати зменшення податків ще на цій сесії Конґресу. Але ця справа залежить від того, як буде зростати економіка цієї країни в перших місяцях цього року. Січень цього року показує, що могла б бути фінансова надвишка в висоті тільки 200,000,000 долярів, і тоді не можна б думати про зменшення податків на цій сесії Конґресу. Але можна сподіватися, що дальші місяці цього року виказуватимуть більшу надвишку в бюджеті, і тоді можна буде подумати про зменшення податків ще на цій сесії Конґресу, і те зменшення обов'язувало б вже від найближчого фінансового року.

В АМЕРИЦІ

● **Нюйоркський готель** „Валдорф-Асторія" продав 15 валіз мадярської фільмової артистки Франсіски Ґаль Дайкович, які вона залишила ще в 1940 році. Артистка мусіла тоді виїхати до Европи, де захворіла її мати, і не могла вернутися, внаслідок війни. Кожну з тих валізок продано пересічно по 100 долярів, але апеляційний суд в Олбані, Н. И., ствердив, що всі її речі коштують 17,3375 долярів. Готель мусить решту звернути артистці.

● **Президент Айзенгавер** протягом одного дня вполював 12 перепелів — найвище дозволене законом число. Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі застрелив за той самий час 8 перепелів.

● **На світовій прем'єрі фільму** „Карусель" в кіні „Рокcі" в Ню Йорку одного дня було присутніх 5,700 осіб. Дохід в сумі 52,000 долярів призначено на Нюйоркський Лікарський Каледж.

● **Джілберт Ровленд** заскаржив дві фільмові студії, які пустили на телевізію його фільм, випродукований 11 років тому. Розправа відбудеться в Санта Моніка, Каліфорнія. Ровленд домагається відшкодування в сумі 950,000 долярів, бо, мовляв, висвітлювання цього фільму шкодить його акторській славі.

● **Коло президента** Айзенгавера в Томасвіллі, Джорджія, перебуває 20 журналістів. 16 із них вірить, що Айзенгавер буде ще раз кандидувати. 8-го січня, коли Президент відпочивав в Кі Вест на Флориді, тільки три журналісти з чотирнадцяти вірили в поновну кандидатуру Айзенгавера.

● **Продавці** автомобільних опон протестують проти збільшення податку на опони, який має йти на фонд будови нових шляхів. Але продуценти опон погоджуються, щоб цей податок був збільшений на три центи від кожного фунта опони.

„БАТЬКО СВОЄЇ КРАЇНИ"

GEORGE WASHINGTON
(22-го лютого 1732 — 14 грудня 1799)

Секретар летунства про оборонну зброю проти керованих стрілен

Вашинґтон. — Секретар летунства Донелд А. Кворлес заявив на Підкомісії Видатків в Палаті Репрезентантів, що оборонна зброя проти керованих ракет „не є зовсім безнадійна, хоч і не належить до легких винаходів". Кворлес казав, що „ми маємо вже деякі проєкти в цьому напрямі, і воно зовсім не є безнадійне комбінувати про поєднання атомової бомби з таким балістичним нищильником, який міг би нищити ворожі атомові керовані стрільна". Секретар летунства твердив, що якби впродовж найближчих п'ятьох років вибухла світова війна, то далекопростірні літаки будуть найбезпечнішим засобом до того, щоб завезти атомову зброю до ворожої країни. Через десять років такою найпевнішою атомовою зброєю будуть балістичні ракети. Кворлес заявив, що під балістичними ракетами розуміє ті керовані стрільна, які летять понад атмосферу і везуть із собою свій власний запас кисню для моторів. На думку Кворлеса балістичні ракети не зреволюціонізують способу ведення війни, без огляду на те, який партнер їх швидше матиме. Секретар летунства гадає, що якби вже тепер один із ворожих партнерів мав балістичні ракети, то ця справа ще не рішала б про виграну війну, бо до цього треба переваги і в інших ділянках.

Норман Томас проти спільного фронту з комуністами

Ню Йорк. — Голова американської соціялістичної партії Норман Томас, який від цієї партії шість разів кандидував на президента ЗДА, — заявив, що спільний фронт соціялістів із американськими комуністами був би „катастрофою". „Я боюся Хрущова, який приносить дарунки", казав Томас, відповідаючи на заклик Нікіти Хрущова до об'єднання соціялістів із комуністами в країнах вільного світу та до ведення спільної боротьби, затримуючи партійні різниці. Томас пригадував співпрацю соціялістів із комуністами в тридцятих роках цього віку і ствердив, що кінцем цієї співпраці був договір між Гітлером і Сталіним, який уможливив другу світову війну і все те нещастя, яке виникло в зв'язку з тією війною. Заява Томаса призначена для „Радія Визволення" як відповідь Хрущову. Томас твердив, що між соціялістами і комунізмом є велика різниця, бо комунізм під економічним оглядом це тільки „державний капіталізм, а не правдивий соціялізм".

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ВИЯВЛЯЄ ДЕЯКІ ПОЛЕГШІ В ПЕРЕСЕЛЕННІ ВТІКАЧІВ

Вашинґтон. — Минулого четверга, 16 лютого 1956 року відбулись тут у Державному Департаменті чергові наради представників добровольчих допомогових організацій у справах переселення. На цих нарадах, у яких взяв теж участь представник ЗУАДКомітету, його президент д-р Володимир Ґалан, обговорено такі справи:

1). Потреба ашурансів: Представник Державного Департаменту поінформував всі добровольчі організації, що для використання приписаних законом РРА-1953 віз (дозвіл на переселення до ЗДА) треба предложити приписані законом ашуранси найпізніше в місяці липні 1956 р. Отже добровольчі організації мусять мати оформлені ашуранси вже в місяці травні. ЗУАДК потребує ще 500 ашурансів і потребує їх негайно, бо може їх заверифікувати у Вашинґтоні лише до липня ц. р. Тому Управа ЗУАДКомітету звертається із гарячим закликом до всіх людей доброї волі негайно стати спонзором української скитальчої родини і підписати ашуранс на переселення. Ашуранс може підписати лише американський громадянин.

2). Полегші для хворих на туберкульозу: Приявний на нараді головний лікар Служби Здоров'я д-р Ґребб повідомив, що злагіднено дещо вимоги лікарських комісій при перевірці аплікантів. У висліді цих полегш вже деякі раніше відкинені із-за здоровних причин апліканти отримали вже візи. Всі відкинені по причині здоров'я апліканти перейдуть наново лікарську комісію і матимуть змогу дістати візу, якщо комісія при злагіднених вимогах визнає їх здібними до переселення.

3). Зголошення на переселення: Зголошення на переселення у всіх країнах відбувається тепер упрощеним способом. Аплікант має лише зголосити в американському консуляті свою постанову переселитись до ЗДА і не потребує зразу пред'являти афідавіту. Афідавіт треба пред'явити в консуляті лише на вимогу консула.

4). Нове законодавство: В американському Конґресі внесено ряд проєктів на зміни в переселенчому законі. Але ще не відомо, чи ці зміни стануть законом. Тому теж, не чекаючи на ці зміни, треба використати можливості переселення, які ще дає закон РРА-1953.

МОСКВА ЗАСТАВЛЯТИМЕ УКРАЇНЦІВ ПЛЮГАВИТИ СВОЮ ІСТОРІЮ

Москва. — Досі історію України перекручували і плюгавили переважно московські автори, а тепер уже до цього заставлятимуть українських авторів. Це недвозначно виходить із заяви совєтського заступника прем'єра Анастаса І. Мікояна, виголошеної в його промові на 20-му з'їзді комуністичної партії СССР. Ідучи по започаткованій Хрущовим лінії посмертної „детронізації" Сталіна, — Мікоян говорив про „перекручувану" досі історію большевицької революції, зокрема її початків, виправдуючи цілком виразно поодиноких „старих большевиків", яких не тільки „невірно" представлено в підручниках історії, але яким Сталін казав постинати голови. Згідно з твердженням Мікояна, тепер вже поступово почнуть „виправдувати" навіть Троцького, як організатора і полководця червоних військ. Проте, спеціяльну увагу віддав Мікоян справі большевицької історії України і таким її постатям, як Владімір Антонов - Авсєєнко та Станіслав Косіор. Деякі партійні історики — говорив Мікоян — пішли аж надто далеко, що твердять, мовляв „Антонов-Авсєєнко і Косіор є відповідальні за антибольшевицькі банди Махна, Григорієва та інших, що нападали на червоні війська в Україні під час громадянської війни." Мікоян в дальшому твердить, що Антонова-Авсєєнка і Косіора фальшиво обвинувачувано за творення незалежних комун на Україні під час громадянської війни", хоч такі „комуни були загальним партійним явищем не тільки на Україні" — твердить тепер Мікоян. „Така історія — говорив Мікоян — не має нічого спільного з марксистською історією..." Вкінці Мікоян заявив: „Я вважаю, що є українські історики, які напишуть історію народження і розвитку української соціялістичної держави ліпше, ніж деякі з московських істориків, які перебрали на себе завдання, за яке вони ніколи не повинні були братись..." — Це не перший раз Москва наново переписуватиме історію України на свій лад, цим разом уже руками своїх українських рабів.

Жуков погрожує бомбардуванням Америки на випадок війни

Москва. — Якщо вибухла б третя світова війна, то було б наївністю думати, що можна буде обмежити користування атомовою і водневою зброєю до терену наземних боїв — заявив совєтський маршал Георгій Жуков, у ході дальших нарад 20-го з'їзду комуністичної партії СССР, в суботу 18 ц. м. Жуков, як совєтський міністер військових справ, — впевняв, що Совєти ведуть „мирну" політику, але, мовляв, поки нема роззброєння та загальної заборони вживання атомової і водневої зброї, то — у відповідь на заатакування Совєтів Заходом — Совєти відповідять перевезенням атомових і водневих бомб над територію З'єдинених Держав. Одночасно Жуков хвалився, що Совєтський Союз має „могутні ракетні й турбо-моторові літаки, як також далеко-простірні ракети". Совєти, мовляв, розпоряджають „першорядним ракетним летунством", яке всилі „розв'язати всі проблеми, які виринуть на випадок заатакування СССР будь-яким аґресором". Жуков підкреслив, що совєтська морська фльота гратиме в найближчій війні „більшу ролю, як грала раніше" та що від часу останньої війни „основно зреорганізовано" червону армію. —Крім Жукова промовляли теж Мікоян, Молотов і Маленков. У зв'язку з виступом цих двох останніх, закордонні кореспонденти в Москві вважають, що не здійсняться поголоски, які виринули були раніше, — наче б 20-ий з'їзд большевицьких делеґатів мав за завдання прогнати з рядів упривілейованої кліки Молотова й Маленкова.

Реабілітують розв'язану перед війною комуністичну партію Польщі

Варшава. — Центральні Комітети Комуністичних партій СССР, Польщі, Італії, Болгарії і Фінляндії прийняли спільну резолюцію, що в 1938 році Комінтерн несправедливо розв'язав був польську комуністичну партію за її нібито „ухили". Тодішня постанова Комінтерну спиралася — каже теперішня комуністична резолюція — на „сфабрикованих доказах", при чому ту „фабрикацію" доказів приписується розстріляному, а в 1938 році всесильному Берії. Цю резолюцію комуністичних партій 5-х країн проголошено в польському комуністичному часописі в Польщі „Право Люду". За твердженням віденської преси, яка здебільша має добрі інформації від своїх чеських і мадярських сусідів, — плянується подібні реабілітаційні акції у відношенні до чеських і мадярських комуністів, „вичищених" і „зліквідованих" під час цілої низки „чисток" за часів Сталіна. Зокрема мають бути реабілітовані комуністи Рудольф Сланскі і ін. у ЧСР і Лясло Раск на Мадярщині, спершу високі тамошні достойники, потім розстріляні, як „зрадники" і „шпигуни". (При цій нагоді варто пригадати, що Комінтерн розв'язав був теж Комуністичну Партію Західньої України, а всіх її членів нещадно винищив після приходу большевиків до Галичини в вересні 1939 року).

Москва продовжує кампанію проти американських бальонів

Москва. — Совєтський уряд відповів в суботу 18 ц. м. на американську ноту з 4 лютого ц. р., яка була відповіддю на совєтський протест з 28 січня ц. р. проти американських метереологічних бальонів, що впали на совєтську територію. У цій своїй останній ноті з минулої суботи, Москва не згадує вже нічого про пропаґандивні бальони, що про них говорила раніше, та обмежується виключно до бальонів, що їх американське летунство висилає для метереологічних цілей. Однак совєтська нота підтримує в цілості свої три попередні оскарження: 1. що висилання бальонів над совєтську територію є „грубим порушенням міжнародних прав", 2. що це не метереологічні бальони, а такі, які мають „зовсім інші цілі", 3. що вони своїми розмірами і вагою свого виряду становлять поважну небезпеку однаково для летунства, як і для домів на землі, електричних проводів та осіб. Совєтська нота заявляє, що Совєти готові — за згодою ЗДА й інших дотичних держав, уладити публічну виставу американських бальонів чи пак їхніх частин, що впали в СССР, — в Парижі, Лондоні, Вашинґтоні чи Ню Йорку, і прислати своїх фахівців, які докажуть, що це не бальони для метереологічних помірів, а для помірів наземних. Зрештою, ця остання совєтська нота — як коментує її західня преса — втримана у спокійнішому і пристойнішому тоні, як попередня.

● **В Лексінктоні,** Кентоки, подружжя Деніел одночасно справили 14 лютого, на Валентина, весілля трьом своїм донькам — Роксі, Ровзі і Джувелл.

ТРАНСПОРТ АМЕРИКАНСЬКИХ ТАНКІВ ВІДПЛИВ ДО САВДІ АРАБІЇ

ПРЕЗИДЕНТ СКАСУВАВ ОПЕРЕДНЄ ЕМБАРҐО НА ВИВІЗ ЗБРОЇ. — ІЗРАЇЛЬ СПОДІВАЄТЬСЯ ДІСТАТИ ДОЗВІЛ НА ЗАКУП ЗБРОЇ. — СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ РОЗГЛЯДАТИМЕ СПРАВУ

Вашинґтон. — Після того, як вістка про продаж Савді Арабії 18 американських танків викликала численні протести, головно з-поміж демократичних конґресменів і сенаторів, що підтримали офіційний протест амбасадора Ізраїлю, — офіційні чинники припинили були висилку тих танків, навантажених уже на корабель в нюйоркському порті. Проте проголошене ембарґо тривало тільки два дні, бо вже в суботу вночі державний департамент проголосив обширний комунікат з вияснениям цілої справи та з вирішенням, що тих 18 танків є вже власністю Савді Арабії, куди їх негайно вишлеться. В офіційному повідомленні сказано, що, згідно з так званою тридержавною заявою про ситуацію на Близькому Сході з 25 травня 1950 р., західні великодержави признали Ізраїлеві і арабським державам право закуповувати в обмеженій скількості оборонну зброю, яка проте в кожному окремому випадку вимагала дозволу на експорт. Від серпня мин. року ЗДА видали експортові дозволи на зброю загальної вартости 16 мільйонів долярів, з призначенням до різних країн Близького й Середнього Сходу. Більшість тих транспортів вже відійшла. До цієї квоти належать теж 18 легких танків для Савді Арабії, що їх Савді Арабія хотіла дістати ще 28 квітня 1955 р. ЗДА погодились на це 25 серпня мин. р., повідомили про це уряд Савді Арабії 3 вересня мин. р., а 26 листопада мин. р. Савді Арабія заплатила належну квоту, при чому тоді домовлено, що вишлеться танки в половині лютого ц. р. Коли наприкінці тижня виринули сумніви щодо правильности того транспорту, американський уряд припинив його висилку, але перевірив, що всі передумови для реалізації того транспорту виконано і нема ніяких перешкод, щоб той траспорт 18 легких танків для вишкільних цілей, міг відійти в давно заплянованому часі. Савді Арабія взагалі досі не має ніяких танків. У зв'язку з цею справою Президент вирішив, що зберігають свою силу всі дозволи на експорт зброї до арабських держав і Ізраїлю, що їх видано досі та які ще незреалізовані. Всякі дальші дозволи будуть видавані залежно від кожночасної політичної ситуації, тридержавної декляраціі з 1950 року і становища Конґресу.

Виїзд вантажного корабля „Джеймс Монро" містоти 7,176 тонн з порту в Брукліні в Ню Йорку припізнився внаслідку несподіваної вимоги залоги корабля, щоб дати їй такий додаток до платень, як за воєнних часів. Залога звернула увагу у своїй петиції, що корабель плистиме через Червоне море, де може стати предметом атаки збоку жидівських партизанів, які хотіли б недопустити транспорт до Арабської затоки. Остаточно признано членам залоги підвишку від 2.50 до 5 дол. денно плюс обезпечення всіх членів залоги до висоти по 5,000 дол. за кожного, на випадок втрати життя у цій рискованій подорожі.

В політичних колах існує переконання, що після вислання 18 25-тоннових танків до Савді Арабії, Ізраїль має більші шанси, щоб дістати дозвіл на закупно бодай частини тієї важкої зброї, що її хоче купити в ЗДА. Перед Сенатською комісією закордонних справ зізнаватимуть в справі танків для Савді Арабії і ізраїльської петиції — державний секретар Доллес і його заступник Герберт Гувер, мол. Ті тайні наради в Сенатській комісії відбудуться в четвер або п'ятницю цього тижня.

Італійський президент приїде до ЗДА

Рим. — Президент Італійської Республіки Джіованні Ґрончі прибуде в товаристві прем'єра Антонія Сені 27 лютого ц. р. з офіційною візитою до З'єдинених Держав, як гість президента Айзенгавера. Лідер ліво-соціял. опозиції Пієтро Ненні, який від років є в союзі з комуністами Толіятті, запевнив прем'єра Сені, що на час перебування президента Ґрончі в З'єдинених Державах опозиція припинить всякі виступи проти італійського уряду, щоб надати більшого авторитету президентові Італії для переговорів для добра Італії. Хоча в пресі нема ще вісток про ті справи, що їх заторкне італійський президент в розмовах з президентом Айзенгавером, проте загально думають, що Ґрончі, покликуючись на льояльність Італії супроти бльоку НАТО всупереч гострій опозиції сильних в Італії лівих соціялістів і комуністів, буде домагатися більшої ролі Італії в НАТО та більшої економічної допомоги для кволої італійської господарки. Ґрончі, мовляв, разом із своїми фаховими дорадниками, обговорюватиме практичні способи, як піднести життьову стопу італійського населення та зліквідувати тамошнє хронічне безробіття.

В СВІТІ

● **Княжна Марґарита,** сестра англійської королеви Єлисавети II і третя з черги на списку кандидатів на англійський престіл, була наприкінці минулого тижня предметом найбільшої в Англії сенсації: англійська преса принесла, народжену на сторінках еспанського щоденника „Арріба", вістку, начебто 25-річна княжна виходить заміж за свого однолітка, вродливого бельгійського короля Бодуена. Сама подружня комбінація не схвилювала б англійської публіки, як би не те, що король Бодуен — католик, а Марґарита належить до Англіканської Церкви, яка вже раз унеможливила одруження Марґарити з капітаном Тавнсендом.

● **Альфред Крупп,** що шість років провів у в'язниці, як воєнний злочинець, голова найбільшого в Західній Німеччині промислового закладу, що затруднює 26,000 робітників, є тепер одним із найповажніших противників совєтської інфільтрації на Близькому і Середньому Сході; конкуруючи з Совєтами в уділювання відсталим країнам Азії й Африки кредитів на будову фабрик та постачаючи їм машини, льокомотиви, залізні рури, посуд, цемент і навіть кораблі.

● **За новим розпорядком,** вільний доступ до Індії мають місіонарі з усіх країн Британського Коммонвелту. Щодо місіонарів з інших країн, які хочуть виїхати до Індії для ведення там своєї праці, то вони мусять виявити своє знання з ділянки виховання, шпитальної і суспільної праці.

● **Під час маневрів у Сіямі,** що їх переводили п'ять держав з-поміж 7-ми членів Організації Південно-Східнього Азійського пакту, з великих американських літаків скидувано з парашутами вантажні авта й гавбиці. За кілька хвилин після приземлення з тих гармат вже стріляли, а автами перевозили парашутистів. „Глобмастери", що перевозили по 200 вояків, гелікоптери та новітні роди зброї були предметом найбільшого подиву 250,000 сіямців, що були присутні на маневрах біля Банґкоку.

● **З зоологічного парку** в Ошіма, в Японії, 19 років тому на превеликий жаль міської дітвори, виломився з клітки і втік в довкільні гори ведмідь. Тепер він появився знову, як велетенська потвора, що нападає на людей і тварин в Ошімі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЕЗСМЕРТНИЙ ВАШИНГТОН

Джордж Вашинґтон народився 22-го лютого 1732-го року, в перших днях 1789-го року був одноголосно обраний першим президентом З'єдинених Держав Америки, в березні 1797-го року відійшов від активної праці на емеритуру, а 14-го грудня 1799-го року о 10-ій годині вечора давши своєму секретареві останні інструкції щодо похорону, помер у своїй величезній посілості в Мавнт Вернон, у стейті Вірджінія, залишивши безсмертним своє ім'я і своє діло: З'єдинені Держави Америки.

Багато води проплило в так тісно зв'язаній з ім'ям Вашинґтона ріці Патомаку від того часу, як Вашинґтон жив і творив; величезні томи книг написано про нього і про його діло, а вдячний нарід назвав його „Батьком своєї країни" і щорічно відзначає день його народження, як велике національне свято.

Очевидно, що до життєпису Вашинґтона, переліку та інтерпретації його вчинків і його історичної ролі вже не багато можна додати, та ще й в короткому редакційному коментарі, єдиним завданням якого є, разом з усім народом, відзначити День Вашинґтона. Все ж таки кожний історичний період і, можна сказати, кожний черговий день насуває і в оцінці Вашинґтона нові погляди чи нові порівняння.

Вашинґтон — це символ Америки і американської системи, символ американця в його історичній перспективі. В його житті немає нічого „божеського", немає нічого з того натягненого „геніяльного", що залюбки причеплюється великим історичним постатям і що, зокрема, казали і кажуть причеплювати собі всілякі більші й менші диктатори.

Вашинґтон походить з багатої і впливової родини, зустрічався і перебував у найвищих колах, але рівночасно пізнав увесь труд і гарт життя, зазнав найбільших вигод і невигод, успіхів і невдач, слави і пониження. На самий верщок історії видвигнули Вашинґтона само життя і сама історія, але не припадково й не завдяки „обставинам", а завдяки його індивідуальності і характеру.

Деякі біографи Вашинґтона підкреслюють його ідеалізм. Це правильно, бо без ідеалізму Вашинґтон не опинився б на чолі революції з тоді дуже сумнівними можливостями успіху, тим більше, що він в жадному разі, ані раніше, ані після революційної війни, не виявляв будь-яких індивідуальних амбіцій, а тим менше прагнення особистої слави чи кар'єри. Отже, це був, без сумніву, великий і подивугідний ідеалізм, що ним керувався Вашинґтон у своєму житті і поступуванні. Але цей ідеалізм не перешкодив йому, після закінчення війни, представити контролерові державної скарбниці точний до центів і його власною рукою приготований рахунок за всі його витрати під час військової служби, не включаючи в той рахунок належної йому заплати за службу.

Після воєнної перемоги Вашинґтон вернувся до свого маєтку, але доля країни, яка тількищо здобула собі волю, залишилась найбільшою його турботою. Коментуючи хаотичні політичні відносини в країні після 1783-го року, Вашинґтон заявив (у травні 1786 року), що „щось доконче треба зробити, бо інакше фабрика, яка цілком виразно скрипить, мусить завалитись". Вашинґтон не тільки перерішив перемогу у війні, але й мав рішальний вплив на державне оформлення Унії. Не диво, що Вірджінія вибрала його своїм репрезентантом на Конституційну Конвенцію і що він з черги був обраний головою цієї конвенції. Впродовж чотирьох місяців Вашинґтон керував нарадами конвенції і, хоч за весь час тільки один-однісінький раз забрав слово і висловив свою опінію в другорядній справі, історики одноодушно стверджують, що авторитет, престиж і відомі погляди та концепції Вашинґтона мали знову ж таки рішальний вплив на перебіг і висліди конвенції.

Очевидно, що немає можливости схарактеризувати кількома словами індивідуальність Вашинґтона, його історичну ролю, чи прикмети, завдяки яким він цю ролю відіграв. Усе ж таки в таких міркуваннях українська думка автоматично повертає і нав'язує до слів Шевченка про „справедливий закон Вашинґтона". Саме в цьому глибокому відчутті й розумінні справедливости та боротьби за її перемогу можна добачувати й той головний критерій, який видвигнув Вашинґтона до його історичної ролі і через який ім'я Вашинґтона стало символом волі та справедливости.

День Вашинґтона дає добру нагоду пригадати ці ідеали, бо з них ця країна зродилась, вони лягли в її основу і їм вона завдячує своє щастя, добробут і могутність. Саме цей „справедливий закон Вашинґтона" був вихідною базою для такого розвитку, що міг би бути благословенням для всього світу і всього людства, якщо й воно нарешті зробить і прийме за свій закон волю і справедливість.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ІНТЕҐРАЦІЯ Й ІНТЕРПОЗИЦІЯ

Вашинґтон, Д. С. — У популярному понятті, особливо винесеному з европейських шкіл, головною причиною американської громадянської війни 1861-65 років було скасування невільництва. А проте, ця причина видається другорядною, властне посередньою, яка зактуалізувала пряму причину конфлікту. Тією прямою причиною було становище півд. стейтів, які вважали, що, згідно з федеральною конституцією, вони надалі зберігають свою суверенність включно з правом сецесії з Унії. В зв'язку з проблемою невільництва південні стейти захотіли реалізувати цю доктрину практично: президент Линколн визнав це за зраду, і так почалася війна.

Майже сто років минуло від Громадянської війни, і, очевидно, обидві ці проблеми, що були її причиною, зазнали радикальної еволюції. Немає сьогодні мови ні про невільництво, ні про відділення стейтів від Унії. А все ж два зовсім практичні аспекти обох цих старих проблем стали предметом суперечки знову: це — в зв'язку з т. зв. інтеґрацією учнів білої й чорної раси в публічних школах, і — в цьому відношенні — з інтерпретацією с т е й т о вих прав.

У травні 1954 року Найвищий Суд ЗДА у Вашинґтоні вирішив, що сеґреґація, тобто відокремлення білих і чорних учнів у публічних школах, противиться конституції. Південні стейти обурилися, бо конституції різних стейтів прямо передбачають окремі школи для обох рас.

Недавно з'їхалось декілька губернаторів південних стейтів і вирішили спротивитись рішенню Найвищого Суду, яке, на їх думку, іде врозріз із стейтовими правами, ґарантованими конституцією. Вони покликались на стару доктрину про „інтерпозицію" (втручання, з а п е речення). Вслід за цим, 1-го лютого 1956 р., стейтовий парлямент Вірджінії прийняв резолюцію про інтерпозицію. Готуються до цього й інші стейти.

Доктрина „і н т е рпозиції" каже, що коли стейт уважає, що федеральний уряд переступив свої управнення супроти даного стейту, то цей стейт може „втрутитися", заявивши через свій парлямент, що федеральний уряд діяв неконституційно. Ця доктрина — це, властне, тільки доктрина — теорія, сперта на інтерпретації конституції та інтенції її творців. Вона ніколи не була визнана дійсним правом. Прихильники доктрини твердять, що і Джефферсон, автор Декларації Незалежности ,і Медісон, званий батьком конституції, були її сторонниками. Противники заперечують цьому і навіть твердять, що Медісон (напр., у листі до Джефферсона з 1787 року), навпаки, підтримував авторитет федерального уряду в опануванні стейтових втручань у його права. З практичного погляду, ситуація може виглядати ось як:

Федеральна влада, напр., Найвищий Суд, може прийняти рішення, яке на думку якогось стейту виступає за межі конституційних управнень ,ґарантованих в конституції федеральному урядові, і порушує права стейту. Тоді леґіслятура (парлямент) даного стейту може застосувати доктрину інтерпозиції, заявити, що рішення федеральної влади є неконституційне і закликати стейтові уряди не брати участи в виконанні федерального рішення. В тому стані були б тільки суперечні заяви обох партій спору; і немає третьої влади, яка могла б вирішити між ними спір. Але приймімо, що Найвищий Суд приступає до виконання свого рішення на терені даного стейту. Тоді стейт може опонувати цьому тими засобами, які є в його силі. Може це робити пасивно, відмовляючись співдіяти і не даючи своїх урядників чи влаштувань (напр., стейтових тюрем) до послуг федеральній владі. Але стейт може виступити також активно, і навіть покликати свою міліцію. В цьому моменті можуть початися труднощі. Такі випадки траплялись, хоч впродовж 180-літньої історії ЗДА було їх відносно дуже мало. З цих випадків одні закінчилися компромісами, інші якось „розплилися" в нічому, а ще інші спричинили зміну конституції. Ці випадки спротиву стейтів федальній владі кидають цікаве світло на розвиток американської системи урядління.

Ще в 1798 році — через 11 років після ухвалення федеральної конституції — стейти Вірджінія й Кентаки прийняли резолюції, які й досі вважають за клясичну оборону доктрини про інтерпозицію. Але перший дійсний виступ стейту проти федерального уряду на підставі інтерпозиції стався ще 1792 року. Джорджія, яку оскаржив громадянин Південної Каролайни в земельному спорі, заперечила право Найвищого Суду ЗДА вести процес проти неї з позву не її громадянина. Вона пішла так далеко, що визнала за злочин, караний смертю, всяку поміч у виконуванні рішення Найвищого Суду. Так присуду і не виконано. Зате в Конґресі поставили внесення про додаток до Конституції, який забороняє поширювати федеральне судочинство на справи з позву громадянина одного стейту проти іншого стейту (т. зв. XI додаток). Отак інтерпозиція Джорджії привела до конституційного поступу. Не така успішна була Пенсилвенія, коли в 1803 році відмовилася скористися рішенню федерального суду ,який присудив її виплатити відшкодування за корабель „Ектів", сконфіскований під час революції. Найвищий Суд наказав виконати присуд, але пенсилвенський губернатор закликав стейтову міліцію, щоб цьому перешкодити. Та в цей момент пенсилвенський парлямент піддався. Федеральний суд навіть засудив генерала міліції за спротив владі ЗДА, але президент Медісон його помилував.

В 1907 році Конґрес ЗДА прийняв закон про „ембарґо", який обмежував свободу корабельного руху з закордоном. Заінтересовані стейти гостро протестували. А коли Конґрес ухвалив закон про виконання цього непопулярного закону, генеральна асамблея стейту Коннектикат покликалася на інтерпозицію. Вона ствердила, що її „особливим обов'язком є пильно стояти на сторожі управнень, які були зарезервовані для стейтів і не були делеговані владі ЗДА". Це, а також сильна опозиція інших стейтів Нової Англії, спонукало Конґрес відкликати закон про ембарґо. Так знову стейт виграв спір. Три роки пізніше стейтова асамблея в Огайо заопонувала федеральному урядові. Коли стейтовий фінансовий контролер рішився стягнути податок з відділу федерального банку, всупереч попередніх рішень Найвищого Суду, асамблея стала по його боці. Одначе, федеральний суд ухвалив, щоб контролер звернув податок. А коли й Найвищий Суд потвердив присуд, стейт вже більше не опонував, і гроші повернено федеральному банкові. І так чергувались успішні й неуспішні інтерпозиції. Раз чи двічі президент ЗДА погрожував ужити силу, щоб примусити стейти виконати постанову федеральної влади. Так було, напр., коли півд.-каролайнська г е н е р а льна асамблея інтерпонувала, вважаючи „Протекційний Митний Закон" з 1828 року за незгідний з конституцією. Президент Джексон загрозив, що вживе примусу, але опір закінчився, бо Конґрес прийняв новий закон, компромісовий і сприйнятливий для стейтів.

Між законами, що виклика-

(Закінчення на стор. 3-ій)

„НАРОДНІ ДЕМОКРАТИ" МІЖ СОБОЮ

Західній світ лише зрідка довідується про дійсні відносини, які панують між совєтськими сателітами по той бік залізної заслони. Вістки про це здебільшого перехоплює „народно - демократична" цензура, а в офіційних пактах про „приязнь, співпрацю, взаємну допомогу" і т. п., ці відносини виглядають зовсім інакше. Проте, з тих відомостей, які дістаються з Чехословаччини та Польщі у вільний світ, виходить аж надто ясно, що на московських фільварках не гаразд.

Ці дві згадані держави, які постали на руїнах Австро-Угорщини, принесли рівночасно з своїм народженням і свої хронічні недуги: Польща — манію „моцарства" та „сторожа Европи" на Сході, а Чехословаччина — місію „реґулятора европейської рівноваги".

Взаємовідносини цих двох країн від самого початку їх існування не були приязні. Досьогодні не забули чехи осени 1938 р., коли то Польща зробила відомий „скок на Заользє", забравши в них частину шлезької території. А поляки пригадують собі 1939 рік, коли Словаччина, з „ласки" Гітлера, дістала деякі польські території в Татрах.

Після закінчення другої світової війни привернено кордони з 1937 р., але Чехословаччина порушила домагання на Шлезьк, що його Совєти „передали" Польщі. З колишнього німецького Шлезьку чехи домагалися територій Гляцу, Ратібору та Лєобшіцу. Тим часом Польща вимагала повороту високопромислового Заользя. Цим обостороннім домаганням поклали кінець Совєти, наказавши в 1947 році Празі та Варшаві укласти „пакт приязни", в якому, між іншим, сказано, що обидві країни на протязі двох років полагодять між собою територіяльні непорозуміння.

Від часу підписання „пакту приязни" між Прагою і Варшавою минуло п'ять разів по два роки, але про будь-яку приязнь не може бути й мови. Втікачі, як наочні свідки, сповіщають не тільки про герметичне замкнення кордонів між цими двома „заприязненими" слов'янськими народами, але й про обопільне нагрома д ж у в а н н я військ вздовж польсько - чеського кордону. За зразком „старшого брата", побудовано на кордоні обсерваційні вежі, а дротяні загорожі доповнюють пакт польсько-чеської „приязни".

В частині чеського Шлезьку живе 80,000 поляків. Вони мають понад 120 шкіл, один щоденник і в Тешині польський театр. У фабриках між робітниками доходить часто до непорозумінь, а то й до бійки. А як виглядає ця „приязнь" між „народними демократіями", говорить найкраще факт, що два польські посли, СембоЛь та Пшечек, вибрані в 1954 р. до чеського парляменту в Празі, відмовившись д е м о н с т р ативно скласти присягу в чеській мові, склали її в словацькій мові.

Як чеська, так і польська преса вистерігаються згадувати на своїх сторінках про взаємне напруження, бо це суперечило б вимогам „всесвітньої революції" та було б водою на млин „капіталістів". Але не змогла витримати катовицька „Трибуна Роботніча" і виступила з гострою критикою вправді не проти чеського уряду, але проти польського часопису „Зврот", який появляється в Чехословаччині, — закидаючи йому, що він „не інформує своїх читачів про польське життя та польські традиції" і що „час від часу проявляється небезпечний культурний сепаратизм". Прага, зі своєї сторони, намагається відсепарувати польську меншину від її материка.

Що це напруження має небезпечні та небажані для „народних демократій" тенденції, найкраще видно з того факту, що недавня конференція східнього військового бльоку в Празі займалася, між іншим, і „залишками буржуазного націоналізму, який спричиняє послаблення спільного фронту проти західніх імперіялістів". „Треба занехаяти давні територіяльні спори та шкідливі національні амбіції", — такими словами закінчується заклик згаданого з'їзду в Празі до членів східнього пакту.

В царстві „щасливого та радісного життя", поза терором, голодом та холодом, є ще багато питань, які захитують велетня на глиняних ногах.

Нестор

НІЧНОГО ВІТРУ...

Нічного вітру тихий подих,
І ясні зорі угорі,
І віддзеркалені у водах
На узбережжі ліхтарі

І за Дніпром широкі луки,
І гори ці, й простори ці,
І ці лагідні, теплі руки
В моїй схвильованій руці...

Невже ж у дійсності, насправді,
А не в тяжкому чорнім сні
Усе це втраченим назавжди
Могло здаватися мені? —

Ні, недаремно стільки віри
Я вміла в серці зберегти,
Щоб нині, дорогу без міри,
Цю мить відчути й осягти.

НАТАЛЯ ЗАВІЛА

Любомир Винар

ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДІВ

У рямцях VI наукової конференції Американського і Канадійського відділів НТШ, з кінцем минулого року в Торонті проф. д-р Роман Смаль-Стоцький в и г о лосив доповідь п. н. „Недомагання організації наших історичних дослідів". Прелеґент в основному розглянув незадовільність організації історичних студій на еміґрації і вказував на конечну потребу скоординувати й об'єднати наших істориків для систематичних дослідів. Свої думки подав проф. Смаль-Стоцький, як „ствердження до дискусії та втягнення до цієї праці якнайбільшого числа нашої молоді і всіх людей, що цим питанням цікавляться".

Праця українських істориків на еміґрації натрапляє на великі перешкоди. На увазі маю в першу чергу нерозуміння серед нашого суспільства ваги історичних дослідів. Нам здається, що більшість т. зв. організованого громадянства, включно з репрезентаційними централями, ще далеко не усвідомили собі значення історичних дослідів для рівня нашої культури, а для визвольної боротьби нації зокрема. Кожна велика державна нація виховує свою провідну верству на історичних дослідах минувшини. Аналітичне насвітлення минувшини з усіма світлими й неґативними сторонами практично впливає на успіхи і добробут даного народу в сучасний момент і в майбутньому. Тим часом ми все ще не застановляємось глибинно над рідною історією і тому завжди в нас повторюються трагедії національних поразок і внутрішньої незгоди. Історія не є наукою для науки, замкненою в собі, яка не має жадного відношення до практичного життя. Навпаки — вона запліднює творчий інтелект народу і робить проєкції майбутнього.

На еміґрації існують два найповажніші осередки української вільної науки — НТШ і УВАН з їхніми історичними комісіями. Крім того, постали окремі студійні групи, які опрацьовують історичну проблематику. Тут можемо згадати дослідні групи для вивчення Волині, Буковини, Полісся та ін. Проте, передумовою успіху історичних дослідів, та ще на еміґрації, є їх координація, а передумовою координації є дружня співпраця між українськими істориками ,а також між науковими товариствами. Іноді між дослідниками заходять великі непорозуміння, що безпосередньо утруднюють і виключають справжню співпрацю. Прикладів, що ілюстрували б це сумне явище, можна навести багато. Дуже важливим фактором у наладнанні систематичних історичних дослідів є таки матеріяльна сторінка. Іншими словами, науковець мусить мати мінімальне матеріяльне забезпечення для своєї екзистенції. Ці справи менше цікавлять наше громадянство, яке, одначе, вимагає від істориків нових творів ,концепцій і т. п. Отже, до діла маємо з великим непорозумінням. А цими справами повинні в першу чергу цікавитись наші репрезентативні громадські установи. Наші наукові інституції через матеріяльні злидні не можуть спромогтись на періодичний історичний журнал. Це дуже велике недомагання. Його могли б видавати НТШ і УВАН спільно. Наукові Записки НТШ і Збірники УВАН, як також „Україна" проф. Борщака, появляються неперіодично ,а тому не можуть стати тим органом, навколо якого згуртувалися б наші дослідники. Отже, створення періодичного і с т о р и чного журналу є невідкладною потребою.

Знаючи, що спроби створення координаційного тіла для дослідів і співпраці не вдаються (а така можливість у нашій дійсності є), можна знайти інший вихід: можна б оформити професійне т-во українських істориків, яке заступало б інтереси своїх членів, інтереси української історії, як також історії Східньої Европи. Існують товариства правників, інженерів, — чому не може існувати професійне товариство істориків? Свого часу в Празі існувало Українське Історично-Філологічне Т-во, що провело в організації історичних дослідів велику працю. На еміґрації живуть його члени. Може вдалося б відновити це Т-во? Звичайно, наші суґестії вимагають ґрунтовної дискусії всіх зацікавлених.

Друга важлива справа, що її заторкнув проф. Смаль-Стоцький в своїй доповіді — це тематика історичних дослідів. Професор акцентує проблематику найновішого історичного очерку (1917-1945 рр), і навіть визначає для опрацювання окремі теми, подаючи живих учасників даних історичних подій, які могли б уділити відповідні інформації. Учасники історичних подій вимирають, а ніхто з істориків не старається записати й відповідно насвітлити їхні свідчення. У цих твердженнях багато правди. Але часами трапляється й інша ситуація. Наприклад, автор цієї замітки збирає матеріяли для опрацювання ґенези і діяльности Української Національної Ради в Києві, Львові, Закарпатті і Всеукраїнської Національної Ради. Свого часу я звертався до учасників цих подій, але більшість компетентних осіб не вважали за відповідне дати якунебудь допомогу. Звичайно, цього явища не бажаю генералізувати, але це свідчить, що деякі творці історичних подій не хочуть ділитись своїм минулим з дослідниками. Думаю, що таких прикладів можна було б навести більше. Крім цього слід зазначити, що для історика опрацювання кожної доби важливе. Останні події 1940-45 рр. мають в еміґраційних писаннях полемічне забарвлення і далекі від спокійного, об'єктивного та ділового досліду. Деякі визначні історики твердять про брак відповідної „історичної перспективи" ,і тим оправдують цю необ'єктивність авторів. Ми вважаємо, що тенденційність у висвітленні подій 40-их років лежить у самих авторах, які є не фаховими істориками, а лише учасниками тих подій. Отже, тут і лежить причина цього сумного явища. Матеріяли — історичні документи 1940-50 рр. слід вже збирати для майбутньої синтетичної студії. Натомість актуальним завданням українських істориків під сучасну пору було б продовжити видання Історії України проф. Грушевського. Історія України-Руси доведена лише до 1660-го року. Заходить питання — чи не можна б збірними зусиллями українських істориків продовжити цю історію бодай до XIX століття включно. Знаємо, що на еміґрації перебувають визначні українські історики, які, при відповідних умовинах праці, могли б узятися до цього діла. Це була б дійсно монументальна праця, яка вимагала б колосального труду, але мала б тривку вартість. Це був би гідний відповідник Енциклопедії Українознавства. Цей задум матеріяльно повинно б підтримати все свідоме українське громадянство.

Другим важливим завданням істориків є потреба опрацювати правдиву історію Москви-Росії, яка була б оперта на московських джерелах та літературі і рівночасно давала б правдивий образ розвитку московського імперіялізму. Що такої історії до наших часів ще не появилось — причина лежить в нас самих. Натомість ту прогалину тенденційно виповнює проф. Вернадський у видаваній 10-томовій історії Росії. Не маємо змоги обговорити в короткій замітці всіх пекучих питань сучасної української історіографії. Ми лише хочемо зазначити, що без скоординованої організації історичних дослідів українські історики не зможуть вив'язатись з свого завдання. А ці завдання дуже важливі для нашого теперішнього і майбутнього існування.

Іван Смолій

ЗРАДА

(Оповідання)

(15)

Єґоров вийшов з дижурним. По хвилині вернувся з Любою.

— Сідай тут, — припросив її ласкаво. — Я думав, підемо на полювання, але довелося покликати тебе сюди. Маю для тебе несподіванку.

— Багато ще їх маєте для мене.

— Уперта ти! Та й нерозумна, — спробував Єґоров пожартувати. — Тобі здається, всі тільки чигають на тебе, всі вороги. А от я хотів сказати тобі приємну вістку. На наступну неділю в області велика забава. Якби ти так поїхала зо мною...

— Ви забуваєте, що я — в'язень.

— Ти — в'язень?

— Ви ж арештували мене.

— Чепуха! Валя Симоновна наплела чорт-зна-що. А мені байдуже. Ти кажеш, ти — в'язень. А насправді, Люба, це я твій в'язень. Я не знаю, що це діється зо мною, я зовсім забуваюся, я готов почати чорт-зна-що, щоб прихилити собі твою ласку. Ще ніхто ніколи не мав мене так у своїй владі. Люба, мила моя!

Він нахилився до неї, намагаючись заглянути їй в очі. Люба відсахнулася.

— Якщо моїх попередніх висловів про вашу владу замало, щоб опинитися в тюрмі, я готова сказати дещо більше, — промовила вона. — Я готова сказати, що годі знайти іншу країну, щоб в ній діялися такі речі, як оце зо мною. Ви — охорона права, ви підступом вивели з дому чужу жінку і мучите її безпомічну залицяннями.

— Я зовсім не виводив тебе підступом — заперечив Єґоров.

— Брехня! Ви були в змові з Валею Симоновною.

— Я був у змові? Смішно казати. Може й був хто в змові, але не я. Може твої підозріння й оправдані, тільки ти й не догадуєшся, де зрада. — Єґоров непомітно натиснув кнопку.

Зразу задзвонив телефон.

— Ах пробач, телефон! — мовив Єґоров, — Галло! Хто? О, Валя Симоновна! Дивно. Ми саме тут говорили про тебе з одною особою, — він закрив слухавку долонею і звернувся до Люби: — Хочеш поговорити з Валею Симоновною? Дзвонить саме з вашої кватири. Не хочеш, так поговорю я сам, — відкрив він слухавку — І щож там, Валя? Що? А де Павло Іванович? О, вийшов на село, в кооперативу, купити що. Кажеш, він сам приносить усе. Як же ж він почуває себе тепер там? Знаменито? Ну, ясно, вам тепер удвійку, як у райочку. Воркуєте, ніхто не мішає. Очевидно... Маленькі непорозуміння по цій пригоді ввечері, і все полагоджено... Що, вибираєтесь кудись? Ах на вчительську конференцію їдете... А при нагоді в театр? Приїхати до вас?.. Ну, часу в мене обмаль... Може... Але навіщо вам мене? Тільки мішатиму вам. Га — га! Твоя правда. Він милий і податливий... Симпатичний? Ну це ти вже сама краще знаєш... Я не сумніваюся... Почуваєш себе щасливою і він теж? Ну що ж, не мішатиму вашому щастю... Всього доброго, Валя Симоновна. Загляну колись, загляну. Да...

Єґоров відклав слухавку і глянув на Любу.

— Що це з тобою? — запитав зачудовано, — Ти збіліла, як смерть.

— Відведіть мене в тюрму, — промовила Люба, задихаючись від безмірного хвилювання.

— Твоє прохання справді оригінальне.

— Або вбийте мене. Стріляйте просто тут.

— Ах, ти прислухалася мимоволі до моєї розмови з Валею Симоновною. Я справді не повинен був дозволити тобі чути цього всього. Але невжеж ти ждала чогось іншого від Павла Івановича? Дивуєшся? Заздриш його щастю? І чи не можеш догадатися, чи не похоже воно на те, що не я, а саме Павло Іванович вже давно змовлявся з Валею Симоновною, пляную чи, як позбутися тебе?

— На те він лишився! — прошепотіла Люба.

— Лишився, кажеш? А що? Вибирався кудись? За кордон? Ну, кажи, вибирався?

— Ні.

— Ах, це ти, мабуть, хотіла втікати, а він не послухав. Лишився, щоб щодня з Валею Симоновною бувати. Знаменита з них пара педагогів. Жаль було покидати її. І не пішов, хоч кликали. А хто ж то був у вас тоді? Не дивися так на мене. Ти наче з ума зійшла. Яка страшна твоя заздрість. Яка палюча була твоя любов!

— Ви казали, що зробите для мене все, чого забажаю, — заговорила Люба. — То пустіть мене на волю. А можете, так повезіть мене туди, де вони.

— Хочеш побачити все власними очима? Хочеш сколихати їх щастя? Навіщо стільки труду? Ти можеш зробити це дуже просто. Ти тільки скажи. Хто був у вас тоді ввечері, коли Валя Симоновна приходила з отим міліціонером займати кватиру? Тільки це одне скажи і їх щастя розвіється, як дим. Він не обдурюватиме вже більше нікого. Ну, був хто?

— Був.

— Хто?

— Вчитель з Потока.

— І ще хто?

— Якийсь чоловік.

— І ще?

— Більше нікого.

— Вони втікали за кордон?

— Так.

— Хотіли забрати і вас? Ну, очевидно. І що сталося потім з міліціонером? Ну, кажи ж.

— Його зловили під хатою, як підслухував.

— І вбили?

— Не знаю.

— А чоловік знає?

— Не знаю.

— Ти зупинилася на півдорозі. А треба дійти до кінця. Тобі не залишилося нічого більше, як сказати все.

ДОПОМОГА УКРАЇНСЬКІЙ НАУЦІ В ПРАКТИЦІ

Нав'язуючи до дописів проф. В Кубійовича „Як твориться Енциклопедія Українознавства" гл. „Свобода" з 13 січня ц.р. та К. Крупського „Щоб не було запізно", „Свобода" з 2 лютого ц.р., хотіли б ми вказати на прикладі однієї місцевости в Канаді, скільки вже зробилося і скільки могло б зробитися для української науки.

Тією місцевістю є Ст. Кетеринс (в Онтеріо), що начисляє 40 тис. мешканців, в тому округло 2 тис. українців. В зв'язку з поїздкою д-ра А. Фіголя, представника Наукового Осередку НТШ в Сарсель (Франція) осінню 54 р. у нашому місті започатковано збірку грошей на цілі згаданого осередку. Чому? Тому, що в Сарселі находиться ;„кузня української науки", там головна канцелярія НТШ, там твориться Енциклопедія Українознавства, там діє Інститут Заочного Навчання УВУ, Комісія Допомоги Українському Студентсву тощо.

Ініціятором акції допомоги українському Сарселю був і є п. Т. Руденський. Насамперед збирав він пожертви сам, опісля створено Громадський Комітет Опіки над Науковим Осередком НТШ в Сарселі, який очолює о. Я. Чиж, український католицький парох. За 15 місяців своєї діяльности комітет зібрав і вислав суму $1,000. Число жертводавців було 173, з чого 132 особи зобов'язалися постійно кожного місяця вплачувати певну вкладку. Заплановано було зібрати $1,350, але несподівано вибух страйк у місцевій фабриці „Дженерал Моторс", де працювало багато жертводавців (страйк триває вже п'ятий місяць) і тому багато людей не могло виконати свого зобов'язання.

Сарсель прохає забезпечити його мінімальним, але постійним бюджетом $1,000 в місяць. Цеж стільки, шо заробляють два кваліфіковані робітники в ЗДА. З цілого Північно-Американського континенту пливе туди всього біля двісті долярів в місяць, з чого малий Ст. Кетеринс дає одну третю. Де ж тоді великі — із численним українським скупченням — метрополії як: Ню Йорк, Шикаго, Дітройт, Торонто й інші? На останніх річних зборах діяльність комітету в Ст. Кетеринс зреорганізовано в той спосіб, що пожертви збиратимуть десять збірщиків чи то у своєму районі міста, чи у своїй фабриці чи у своїй організації. Комітет рішив поширити засяг діяльности і на інші місцевості з допомогою радія. В тій цілі п-во Ю. та І. Лаврівські погодилися дати безкоштовно 5 хвилин на пересилання звідомлень в користь Наукового Сарсельського Осередку із їхньої радіопередачі в Бофало, Н. Й., однієї неділі в місяць.

Дуже часто чуємо жалі й нарікання наших земляків на те, що світ так слабо поінформований про нас, що так фальшиво нас оцінює, що не знає нашої історії, наших цілей і змагань. Безперечно світ оцінюватиме нас так довго так а не інакше, як довго ми самі не спонукаємо його нас краще розуміти. А зрозуміє і пізнає нас краще тоді, коли заговорить до нього мова суворої наукової правди у формі українських енциклопедій та основних і джерельних книжок з усіх ділянок українознавства (туди входять історія, географія, атляси, українська література, мистецтво, визвольні змагання і.т.д.).

Якщо численні, добре опрацьовані, добірно видані українські книжки (головне в чужих мовах) заповнять прогалини у важливіших публічних, університетських та приватних бібліотеках, тоді інакше говоритимуть про нас державно-політичні; наукові і літературно-мистецькі діячі вільного світу, інакше писатимуть про Україну чужомовні енциклопедії, наукові й шкільні підручники, а за ними великі щоденники й журнали. Шлях до цього веде через фінансову підтримку людей української науки та їх наукових товариств і видавництв. Сарсель прохає нас сисячу долярів місячно! Чи не стати нас на це? На півторамільйонову спільноту на цьому континенті?

Якщо б пропорційно усі українські осередки пішли за прикладом Ст. Кетеринс в Канаді, де пересічно припадає на кожну українську особу пів доляра в рік, тоді ми мали б більше чим пів мільйона долярів річно на цілі української науки!

Але будьмо реальні: чи на цій вільній і багатій землі Америки не найдеться 12 тисяч свідомих українців, які жертвували б по 1 доляровi на рік на цілі української науки?

Петро Мельник

КНИЖКА ПРО ПІДКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Б. Айрес (сдо). — В літературному додатку до „Ля Насіон" появилось реклямне оголошення книжки М. Тевельова, видавництва „Н у е в а С е н д а" („Нова Стежка"). Книжка носить заголовок "Verjovina, lux nuestra", являє точний переклад початкових слів відомої пісні: „Верховино, світку ти наш...". В реклямі книжку поручається, як „найкращий опис життя і боротьби народу Підкарпатської України за своє визволення". Книжка має 430 ст.

З діяльности Гол. Ради Української Центральної Репрезентації в Арґентині

Буенос Айрес (сдо). — В неділю 5 лютого відбулося в Буенос Айрес засідання Головної Ради Української Центральної Репрезентації в Арґентині. Цей своєрідний парлямент української національної спільноти Арґентини складається з представників всіх українських національних організацій — по п'ятеро від чотирьох централь — Братства УАПЦ св. Покрови, „Відродження", „Просвіти" й Українського К а т о лицького Об'єднання (УКО). — та по одному представникові — звичайно голова, чи заступник голови — всіх інших національних о р г а н і зацій. Останнє засідання Головної Ради УЦР відбулося 10 липня, коли було ухвалено бюджет УЦР на рік 1955/56. З того часу Головна Рада, що мала б збиратися що три місяці, не збиралася, з огляду на вийнятковий революційний час і проголошений у зв'язку з тим стан облоги. Осередком уваги чергової сесії Головної Ради був звіт Голови УЦР, проф. Є. Онацького, який в довшій промові дав перегляд діяльности УЦР, як на полі міжорганізаційних відносин, так і на полі відносин міжнаціональних.

З цього звіту довідуємося, між іншим, що УЦР розіслала різним державним установам та впливовим особам політичного і дипломатичного світу 60 примірників Протоколу Комісії Керстена, які вона одержала була від Панамериканської У к р а ї нської Конференції (ПАУК), за які одержала численні листи з признанням і подякою, в тому числі від канцелярії Президента Арґентини, від університету в Санта Фе, від Міністерства Виховання, від посольств В. Британії, Франції, Еспанії, Італії, Ірляндії, Венесуелі, Куби і Домініканської Республіки.

З нагоди Конференції Чотирьох в Женеві, на адресу през. Айзенгавера, Ідена і Фора УЦР вислала спільно з організаціями інших поневолених народів, телеграми з попередженням проти підступної політики Москви.

В дискусії, яка вив'язалася над звітом Голови УЦР, численні промовці підкреслили, що УЦР, в тих умовинах, в яких знаходиться тепер українська спільнота в Арґентині, зробила все, що могла, щоб гідно репрезентувати українську національну спільноту серед української колонії і назовні. З огляду, проте, на відхід від праці деяких членів управи УЦР і близький від'їзд до ЗДА мгр-а Р. Голода, заступника голови УЦР, що одночасно виконує й обов'язки голови Головної Ради, кілька промовців підтримали пропозицію голови УЦР скоротити трилітню каденцію теперішньої УЦР і приспішити скликання чергового Конґресу Українців Арґентини для вибору нової Управи УЦР. Остаточне рішення в цій справі відкладено до чергової сесії Головної Ради.

З інших рішень Головної Ради, треба відмітити побажання, щоб національні організації не влаштовувати розвагових імпрез напередодні національних свят Листопадового Зриву та Свята Державности; рішення відсвяткувати спільно всією колонією тридцятиріччя смерти сл. п. Симона Петлюри і сторіччя народження Івана Франка. Вирішено створити в цій цілі спеціяльні комітети — на голову Комітету вшанування пам'яті Гол. Отамана Симона Петлюри обрано проф. Є. Онацького, який має скликати представників від кожної національної організації, що виділять з себе діловий комітет, а на вшанування пам'яті Івана Франка призначено, як виконний орган, управу Спілки Науковців, Літераторів і Мистців, що її очолює проф. В. Ласовський.

БУЕНОС АЙРЕС БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

Б. Айрес (сдо). — Зогляду на двотижневі вакації єдиної тут української д р у к а р н і „Чампіон", власности п. О. Кузьмича, вся тутешня українська преса має теж примусові вакації. Чергове число „Наш. Клича" вийде з датою 22 лютого, а „Українського Слова" з датою 26 лютого.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Сан Франсіско, Каліф.

ПРОПАҐАНДИВНА ПРАЦЯ УКРАЇНЦІВ

Не звертаючи уваги на малу чисельність української громади, українці зі Сан Франсіско та околиці в різний спосіб стараються доказувати американцям, хто такі українці, засвідчити, що вони існують та мають свою культуру.

Влітi минулого року українці демонстрували під час конференції ОН. Репортери зацікавилися нами, внаслідок чого появилися статті в американських газетах про Україну, як також були подані знімки на телевізії. Друга подія, яка дала змогу американцям довідатися дещо про наші Різдвяні Свята та коляди, був виступ на телевізії мішаного хору українців дня 25 грудня 1955 року під дириґентурою п. Мирона Жарського. Та одначе найбільше значення під оглядом пропаґандивним має відкриття українського Відділу при „Public Library" з рамене Відділу УКК в Сан Франсіско. В Паблік Лайбрері вже перед тим знаходилося 38 книжок в англійській мові про Україну, але одначе не було окремого Українського Відділу, тоді, як багато інших національностей ці Відділи вже мали давно. Відділ УКК вибрав трьох членів, які мали зайнятися збиранням грошей для закупу книжок, були це панове Богдан Мороз, Микола Вачинський та Ярослав Блищак. Завдання своє згадані панове перевели дуже добре, бо було зібрано 198 долярів (сто дев'ятдесят вісім) та 18 книжок від наших громадян. За вищезгадану суму закуплено 53 українські та 19 англійських книжок, які передано до міської бібліотеки. Заснування Українського Відділу в Сан Франсіско є важливим тому, що тут знаходиться російська та польська колонії, і їх впливи засягають всюди. Доказом цього є те, що ще і досі українці в Сан Франсіско при отримуванні громадянських паперів мають труднощі, коли домагаються української національности. Успішне переведення цієї акції є доказом того, що наше громадянство зрозуміло вагу цієї акції і щедро давало свої пожертви, за що і сердечна подяка. Жертвували: 25 дол.: д-р Юрій Сороківський, 20 дол.: І. Кулик; по 10 дол.: І. Іванчук, С. Павлюс, Притула, Глущенко, Санчук. По 5 дол.: Відділ УКК, Відділ СУА, Укр. Кат. Ком., Мороз, М. Вачинський, Дзогі, Я. Блищак, Д. Дучинський, Г. Гриневич, М. Кісь, М. Мельник, М. Підгірний. По 4 дол.: Ю. Чато, Пахалюк. По 3 дол.: С. Міщанчук, В. Вдович, А. Приймак, І. Іскiв: По 2 дол.: Солошенко, С. Глинський, Вілоус, С. Жизнимирський, В. Демчук, Відділ УНС, О. Шишка, Г. Гец, Катан. По 1 дол.: Крижановський, Шраєр, Назарук, С. Гречаник, Г. Турукало.

Б. М.

Елмайра Гайтс, Н. Й.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ

Спільними заходами так української католицької парафії св. о. Николая, як теж і філії Українського Конґресового Комітету відбувся в нашій громаді концерт в неділю дня 29 січня ц. р. о год. 6-ій вечером в українській домівці на Лакавана евеню. Свято влаштовано на пам'ятку 38-их Роковин Незалежности України.

Вступне слово на концерті виголосив місцевий парох Всч. о. В. Довгович. Опісля церковний хор під орудою п. Г. Лозинського відспівав добре такі композиції: а) „Вкраїно Мати" — Стеценка, б) „Засяло сонце" — Недільського, в) „Живи Україно" — Гайворонського і г) „Боже Великий" — Лисенка.

Після цього були виголошені підібрані відповідно до свята деклямації шкільних дітей, як і старших. Деклямації шкільних дітей були такі: Стефанія Романишин: „Я маленька Українка", Марія Осташ: „Я дитина українська", Марія Должицька: „Благослови Боже". Марія Климовська: „Надія", Богдан і Орест Чопко: „Слово української дитини", Зофія Витрва: „І в мене був свій рідний край", Богдана Лепкого. Зі старших деклямував п. Іван Іванонькiв вірш Олеся: „ О Боже, — щастя в нас було!".

Річевий реферат виголосив Всч. о. Євген Вахталовський. Яко наочний свідок світлих минулих днів, шановний прелеґент зумів теплими словами перенести думкою присутніх у рідний край та пригадати про змагання наших народних провідників для осягнення самостійности українських земель.

Реферат у тім самім напрямку виголосив по-англійськи місцевий громадянин п. Стефан Стець.

Також були приготовані Всч. о. Довчовичем і п. І. Чопком відповідні резолюції, які вислано до американського уряду. Зміст резолюцій відчитано присутнім в українській і англійській мові і передано до місцевої преси.

Під час перерви заходами п. І. Чопка, голови місцевого Конґресового Комітету переведено збірку на Українських Інвалідів, яку в сумі 31.45 дол. переслано на призначену ціль.

В другій частині Свята була виведена інсценізація до слів поезії Т. Шевченка: „Розрита могила" ... ре п. Анна Теплюх.

Концерт закінчено національним гимном.

Антін Теплюх

ІНТЕҐРАЦІЯ Й ІНТЕРПОЗИЦІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ли багато спротиву в стейтах, був „Федеральний Закон про Втікачів" з 1793 року. Цей закон реґулював переслідування та видачу невільників-утікачів, які переховувалися у „вільних" північних стейтах, при чому стейтові власті мали допомагати в цьому. Різні стейти відмовлялись давати цю поміч, бо противились невільництву, а опісля Вермонт, Массачусетс, Род Айленд і Пенсилвенія навіть виразно заборонили своїм урядовцям допомагати федеральному урядові ловити й видавати втікачів. Прямий конфлікт стався у Висканcині в 1859 році, коли Шерман Бут, на чолі групи однодумців, визволив зловленого невільника з тюрми, що знаходився в заряді федерального Маршала. Бута заарештовано за спротив федеральному законові ,але стейтовий Найвищий Суд наказав звільнити його шляхом т. зв. „габеас корпус", а стейтова асамблея прилучилась до становища свого суду, інтерпонуючи. Почалась контроверсія, що тривала роки. Вона, очевидно, мала прямий вплив на емансипацію н е в і л ь ників, власне, прийняття 13-го додатку до Конституції з 18-го грудня 1865 р. про скасування невільництва.

Сама громадянська війна була викликана найгострішою „інтерпозицією" південних стейтів: вона закінчилася перемогою унії над стейтами. Негайно після війни стейт Айова успішно інтерпонував щодо права на земельні приділи (ґранти). Аж теперішня постанова вірджінської асамблеї відновила проблему.

Інтерпозиція й нуліфікація вважаються звичайно засобом проведення поправки Конституції. Але стратеґія нової вірджінської інтерпозиції відмінна. Її прихильники хочуть поставити формальним шляхом внесення в Конґресі про доповнення федеральної конституції так, щоб расова сеґреґація в публічних школах була заборонена. Але доповнення до Конституції вимагає апробати бодай ¾ усіх стейтів. Вірджінські „інтерпоненти" переконані, що коли проєкт доповнення — після прийняття в Конґресі — прийде до апробати в стейтових леґіслятурах, то не знайдеться потрібної більшости при спротиві всіх південних стейтів. В такий спосіб, вони думають, пропозиція була б відкинена і політика сеґреґації вернулася б до стейтів. І це показало б, що Найвищий Суд переступив межі своїх конституційних управнень, коли видав своє рішення про сеґреґацію в травні 1954 року.

юст

● У зв'язку зі скасуванням смертної кари в Англії пригадують, що в Совєтах формально скасовано її в 1947 році, але вже в 1951 знову привернено для „зрадників, саботажників і шпигунів". Недавно поширено її також на вбивників.

ЧИ ВЕРНЕТЬСЯ АМЕРИКА ДО СТАРИХ ГАРНИХ ТАНКІВ?

Вулиця, з якою, на жаль, доводиться зустрічатись нашій молоді, дуже часто постачає подостатком різного роду дешевих розривок. До таких треба між іншим зачислити танок jitterbug, в дослівному перекладі: „танок тремтливої комахи". Вже сама назва танку вказує на його походження.

Американські наукові джерела не багато присвячують місця тій погані, якій правду кажучи, не належиться ані одного доброго слова.

Все таки по довших розшуках, мені повелося розшукати ось що:

„Jitterbug — танок непогамований, непристойний, ґвалтовний, без форм, прийшов із Південної Америки. В сорокових роках перейшов деяку еволюцію і закорінився по третьорядних ресторанах, барах, клюбах. Журнал „Theatre arts", за грудень 1944 р. інформує, що ті, хто танцює танок jitterbug, може навіть… курити, а „Catholic Digest" в одному числі за 1945 рік гостро картає молодь за непристойні танки, називаючи їх „танковою заразою".

Оцих кілька речень вистачить, щоб змалювати вартість і ціль танку jitterbug. Це безумовно ще один засіб до внутрішнього розкладу молодої людини.

Мені з прикрістю довелося обсервувати, як наші молоденькі дівчата „пописувалися" тим танком на одній товариській зустрічі. Треба признати, це були лише одиниці, напевно несвідомі того, що вони танцюють і як вони виглядають, виконуючи той танок, що виводиться із найтемніших нетрів, входить отрусю в низи і пошесно заражує податний, молодий ґрунт, заторкуючи там і тут наші діти.

З другої ж сторони, нашій молоді не раз доводиться брати участь в житті американського оточення, якого танки в дечому відмінні від наших. Вони відмінні в першу чергу темпом. І вальс і танґо танцюються тут або заповолі, або знову ж зашвидко, звичайно без настрою. Улюбленим танком є тут також полька і її різні відміни, та популярний в Америці народний танок „Сквер денс". На цьому танку я зупинюся декілька хвилин. Походить він ще із піонерських часів, привезений з Англії. Спочатку виконували його по закінченні важких робіт (сівба, жнива, сінокоси) під вільним небом (наша толока), в стодолах, в будинках вогневої сторожі. Танки ці були рівночасно зустріччю фармерів, що жили в далекому віддаленні, сприяли вони заключуванню нових знайомств між молодими, торговельним умовам тощо. Одяг для того танку мусів бути робочий. Дівчата і жінки — широкі спідниці, чоловіки — в картатих сорочках і в робочих штанах.

Згодом „Сквер денс" поволі перейшов до міста, а ще пізніше до інтеліґентних домів і танкових заль і став нині улюбленим, народним танком цілої Америки. Не так то давно ми читали, що молода англійська королева приймала участь в „народному гулянні" і сама танцювала „Сквер денс", який в теперішній його досконалій формі нагадує в дечому наші старі танки: лянсієр, кадриль, менует.

Здавалося б, що доба тих чудових старих танків безповоротно минула. Приємний усміх, ґраціозний поклін, вишукана чемність й елеґантність рухів, це вже пережитки, що перейшли вже до історії.

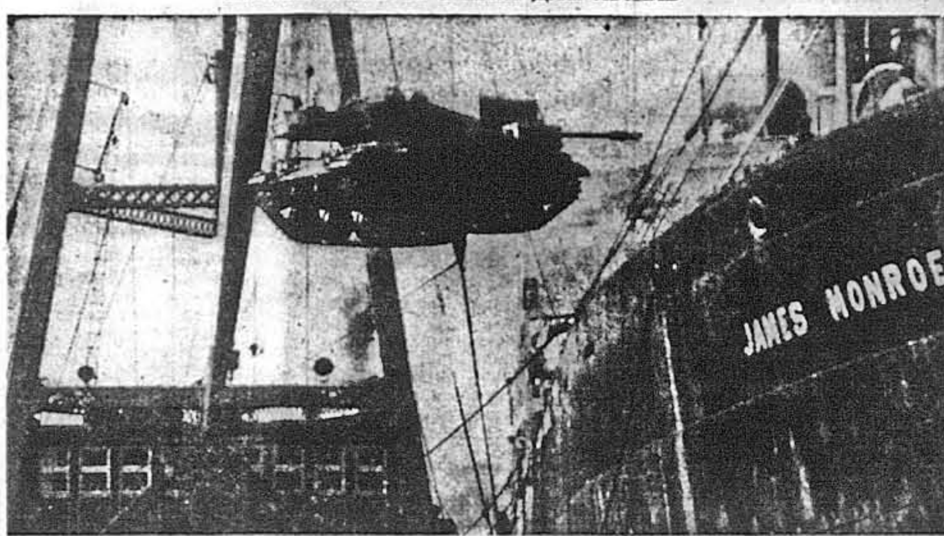
Але ні! Є ще надія!! Коли могла вернутися до нас мода наших бабунь і прабабунь із багатством фальбанок на гальках, коли знову носимо плащі й сукні з вузенькими раменами, великим коміром і довгим станом, коли на наших капелюхах було б місце на бузькове весняне гніздо, коли все те — знову гарне і знову подобається, — чому б не вернутися чудовому, ґраціозному лянсієрові, чи темпераментному кадрилеві?

В Америці — все можливе!

Іванна Савицька

● 78-літній Аґа Хан, один із найбагатших людей у світі, прибув окремим літаком з Єгипту на французьку Рівієру, звідки шпитальним амбулянсом відвезено його до віллі в Каннах. Аґа Хан не може виздоровіти після удару серця, що його мав кілька років тому.

НАВАНТАЖУЮТЬ ТАНКИ ДЛЯ АРАБІВ

Один з 18 модерних легких танків, призначених для Савді Арабії, навантажують на корабель „Джеймс Монро" в бруклинському порті.

Частина республіканців проти поновної кандидатури віце-президента Ніксона

Вашингтон. — Між частиною провідних республіканських політиків існує переконання, що президент Айзенгавер не повинен визначувати на віце-президента Ричарда М. Ніксона, бо він не має популярности. Про цю справу говорили в гуртку політиків, між якими мали бути і найближчі дорадники Президента. Вони просять Айзенгавера, щоб взяв Ніксона на члена свого кабінету, коли буде формувати другий свій кабінет, а не на віце-президента. Та, покищо, Білий Дім підтримує Ніксона, і президент Айзенгавер вже кілька разів хвалив його публічно, також вже після своєї недуги. За Ніксоном стоїть також і бувший губернатор Ню Йорку і бувший республіканськ Томас Дюї. Деякі республіканські політики звертають увагу Айзенгаверові на те, що в пробних голосуваннях-запитах зростає популярність Адлея Е. Стівенсона, а популярність Ніксона зменшується. Президент мав заявити на це, що „не розуміє" цього явища. Президент ще 31 травня 1955 року заявив був на пресовій конференції, що віце-президентом повинна бути така людина, яка, на випадок потреби, могла б виконувати обов'язки президента, бо інакше заіснував би хаос в державі. 25-го січня цього року на пресовій конференції запитували журналісти Айзенгавера про те, чи він знову взяв би собі на віце-президента Ніксона, на що Президент відповів, що всім „відомо про його подив для Ніксона".

Большевики відпекуються одноособової диктатури

Москва. — У дальшому ході нарад 20-го з'їзду комуністичної партії СССР два високі совєтські проводирі не злякались виступити проти „культу особи", протиставляючи йому „колективний провід". Анастазій Мікоян, перший віце-прем'єр і головний совєтський „спец" для справ закордонної торгівлі, говорив про „поворот до ленінізму та зірвання з теоріями і практиками 30-х і 40-х років". Також Михайло Суслов, член президії Центрального Комітету, заявив, що „теорія і практика культу одної особи принесла партії багато шкоди". По цій самій лінії пішла стаття у московській „Правді", що підкреслює значення людини в партії та виступає проти „культу одної особи", що виключає колективне лідерство. В усіх тих міркуваннях не згадано імени Сталіна, але, очевидно, вони звертались проти того підлабузницького „культу", що вивищив був Сталіна на п'єдестал півбога. Закордонні обсерватори в Москві звернули увагу, що фразеологія на 20-му партійному з'їзді у Москві орудує раз-у-раз формою „марксизм-ленінізм", чи ним „Маркс-Ленін", з пропущенням „сталінізму" і Сталіна. Таким чином теперішній московський з'їзд поглибив і проспішив процес розвінчання „найгеніяльнішого вождя" і „батька" та „ясного сонічка".

Жиди обіцяють допомогу Середньому Сходові

Ню Йорк. — Д-р Нагум Ґольдман, голова Жидівської Аґенції, центральної організації жидів у всьому світі, який тількищо вернувся з Ізраїлю, де перевів довгі наради з тамошніми керівними діячами, звернувся з закликом до єгипетського прем'єра Ґамля Нассера, щоб той взяв у свої руки ініціятиву замирення між Ізраїлем і арабським світом на базі „рівности і взаємної пошани". Таке замирення, заявив Ґольдман, започаткувало б для всього Близького й Середнього Сходу еру небувалого досі господарського розквіту і добробуту. Ґольдман обіцяв на випадок замирення між Ізраїлем і арабськими сусідами — фінасову і технічну допомогу для Близького й Середнього Сходу від усіх жидів, розсіяних в діяспорі. Жиди в усьому світі змобілізували б — заявив Ґольдман — всі свої фінанси для переведення на Середньому Сході таких господарських реформ і великих плянів, які перевищили б започатковану тепер в Єгипті будову найбільшої у світі греблі над Нілом, що має стати підвалиною для єгипетського добробуту.

ЗДА розміщують гроші по різних місцевостях

Вашингтон. — Уряд Оборонної Мобілізації приготовляється на випадок крайньої необхідности, розмістити грошові запаси по різних місцях країни, щоб зберегти нормальне функціонування банкової системи. Уряд Оборонної Мобілізації порозумівся з Федеральною Радою Резерв, щоб спільно опрацювати плян такого розміщення. В цій справі мали б співдіяти Державна Скарбниця і Федеральна Забезпеченева Корпорація. Вже цілий рік Федеральна Резерва і департамант скарбу збирають старі гроші, які виходять з обігу, щоб, як запасові фонди, розмістити їх по різних місцевостях.

ВСЯЧИНА

ПРОҐРЕСИВНА СПАЛЬНЯ В МАДЯРЩИНІ

Індустрія хатнього влаштування в комуністичній Мадярщині хвалиться новим „осягом": „модерною" спальнею. Ця спальня складається з залізного ліжка (без матераців), одного крісла, малої шафки і… портрету Леніна. Все те коштує 30 долярів.

„МІЙ ПРИЯТЕЛЬ АЙК"

Марті Снайдер видав книжку під таким заголовком і в ній на 237-ох сторінках оповідає про теперішнього американського президента. Снайдер був сержантом і командантом кухні, в якій харчувався Айзенгавер під час другої світової війни в Европі. Він влаштовував прийняття для англійської королеви Єлисавети II і вчив прем'єра Черчила, як приготовляти „гат доґи". І Снайдер і Айзенгавер цікавляться куховарством, але вони обидва були і під німецькими бомбами в Англії і на фронтах в Европі. Марті Снайдер ентузіястичний прихильник Айзенгавера. Він у 1952 році намовляв генерала Айзенгавера, щоб кадидував на президента ЗДА. Ще й тепер він часто відвідує Президента в Білому Домі.

ДОВГОЛІТНІ ЛЮДИ — ЦЕ НЕ БАГАЧІ

Один французький лікар написав книжку про таємницю довгого життя. Він подорожував довгі літа по Европі для того, щоб відвідати 400 осіб, які мали понад 100 років. Висновки, які він поробив, є дуже цікаві. Цікавим є, що довге життя не є залежне від зовнішніх матеріяльних обставин. Навпаки, більше 80% усіх старих, яких пізнав цей лікар, жило в бідних обставинах, часами навіть у злиднях. Виходить, що така вже доля багачів, що вони, мимо всього комфорту і доброї лікарської опіки, живуть недовго. Він висловлює думку, що доброякісний і вишуканий харч радше скорочує життя, а ніж мав би його продовжувати.

ПРОМІННЯ СМЕРТИ МОЖУТЬ СПРИЧИНЯТИ ЛЕТУНСЬКІ КАТАСТРОФИ

Дехто твердить, що причиною багатьох летунських катастроф є проміння смерти. Часто буває, що все в літаку було в порядку, але літак розбився, і не можна знайти причини його катастрофи. Науковці вже ствердили, що існують проміння смерти. Нещодавно один з італійських науковців подав до відома, що він винайшов спосіб висилання того проміння на віддал 400 метрів. При цьому він підкреслив, що засяг діяння можна поширити до 5 кілометрів. На це потрібні йому лише фінансові засоби. Тим відкриттям заінтересувалися, за його твердженням, великодержави — ЗДА і СССР.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВИНДЗОР, ОНТ., КАНАДА. — Управа Відд. 341 ім. Ю. Головінського повідомляє членство, що річні збори відбудуться в неділю, 25-го лютого, о год. 2:30 попол., в залі УНО при Оттава вул. Прихильників радо вітаємо. Б. Зелений, предс.; І. Хрін, секр.

СТ. КЕТЕРІНС, ОНТ. КАНАДА. — Т-во ім. І. Франка Відд. 427 повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 26-го лютого в домі філії УНО при вул. 177 Ніяґара, о год. 2:30 попол. Проситься всіх членів явитись на збори. Буде річний звіт за 1955 і вибір нової управи на рік 1956. Ст. Мончак, предс.; П. Цибуляк, кас.; О. Гонтарський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні загальні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 251 відбулися 12-го лютого, на яких вибрано нову управу на 1956: В. Козир, гол.; І. Юнич, заст.; Д. Шмаґала, фін. секр.; М. Задойний, рек. секр.; контрольна комісія: Гавриляк, Дарвал, Гатала. Представника до Злучених Організацій: М. Задойний; комісія хворих: Пилипишин, Істсайд; Карас, Савтсайд; А. Юха, Вестсайд; І. Юнич, Бруклин; І. Дарвал, Парма. Подається всім членам Т-ва до відома, що місячні збори будуть відбуватися нормально друга неділя в місяці, в церковній залі при West 7-ій вул і Каледжу по великій Службі Божій.

Посмертні Згадки

МИХАЇЛ ФРАНКО, довголітній член 210 Відд. УНСоюзу в Бронкс, та довголітній секр. і бувший делеґат на 22 конвенцію УНС, помер 6-го лютого 1956 р. по довгій і тяжкій недузі в 58 році життя. Походив з Миколаєва, повіт Бібрка, Галичина. Полишив в смутку трьох братів і дві сестри, одна сестра бувша гол. заст. предс. УНС М. Малевич, 5 братанків та 4 сестрінки. Похорон відбувся 9-го лютого з церкви св. Покрови в Бронкс, Н. Й. Похоронений на цвинтарі св. Романа. — В. Й. П.!
І. Франко, секр.

АННА НАКОНЕЧНА, довголітня членка 211 Відд. УНСоюзу в Стейплетон, С. Ай., померла 20-го січня 1956 р. Покійна походила зі села Беньківці, пов. Рогатин, Україна. До Союзу вступила 1923. Покійна полишила хорого мужа Василя, 3 дітей, Василя, Івана, Ольгу і 3 внуки, дві невістки і зятя. Похорон відбувся 23. січня з похорон. заведення до укр. кат. церкви св. Тройці при участи Родини, Знайомих та Членів Відділу на цвинтар св. Марії. — В. Їй П.!
Т. Соколовський, секр.

ПАРАСКЕВІЯ ВИСОЧАН, членка С-ва Благовіщення Відд. 125 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., по короткій недузі померла 3-го лютого 1956 р. Роджена в селі Станьків, пов. Калуш. До УНСоюзу вступила 1936 р. Полишила в глибокім смутку мужа Павла, двох синів з дружинами і 2-ох внуків. Похорон відбувся при участи Родини, Членів і Приятелів з церкви св. о. Николая на цвинтар св. о. Николая. — В. Їй П.!
І. Подола, секр.

ТАРЗАН, ч. 3620. В руках.

Тарзан пустив струм і миттю скерував пожежну кишку на палаючий дім… … саме тоді, як Голт, кашляючи, виходив з дівчиною. Від сильного натиску води кишка скручувалась, немов гадюка, але мавполюдина твердо скеровувала струм на дім.